

tardor 2023

Paraules de presentació del VIII premi PEN de Traducció

Dolors Udina

Benvinguts a l'acte de presentació de les obres finalistes del VIII premi PEN de Traducció. En aquesta ocasió, exercim com a jurat Francesc Parcerisas, Marisa Presas, Maria Llopis, Yannick Garcia i jo mateixa.

Ens fa il·lusió poder fer presentar les quatre traduccions finalistes dins del marc de la Setmana i en aquesta tarda dedicada gairebé del tot a la traducció, una tasca imprescindible per enfortir una literatura, que any rere any va adquirint el reconeixement que mereix.

Enguany hi ha hagut canvis en les bases del premi, les quals crec que val la pena esmentar: en comptes que el jurat avalui totes les traduccions publicades (que solen ser unes 1.500 l'any, i en fa inabastable la tasca), les editorials presenten el llibre o llibres que els semblen més ben traduïts de tots els que han publicat durant l'any. També es va decidir que només podien presentar-se al premi obres subjectes a drets d'autor. No va ser una decisió capriciosa, sinó meditada. Cada any es publiquen en català diverses versions de grans clàssics, que evidentment tenen moltes més possibilitats de guanyar tots els premis de traducció per la gran importància de l'original. Com que estem convençuts que el nivell de la traducció al català passa per un gran moment i que —malgrat tot— vivim una època gloriosa de la traducció, ens va semblar adequat que el premi guardonés obres contemporànies.

És evident que en un premi de traducció, la qualitat de l'original hi té molt a dir. No premiem tant la traducció d'un llibre en abstracte, com un original ben traduït. Els traductors adquireixen notorietat quan tradueixen llibres famosos. Aquesta és la primera premissa dels premis de traducció, i la segona, cal dir-ho, és la subjectivitat dels membres del jurat, que per més que ens esforcem a objectivar les nostres motivacions, som conscients que a l'hora de valorar la

traducció, el fet que el llibre ens agradi té molt pes. Evidentment, ens hem esforçat a ser tan justos com hem pogut, i hem de dir que la qualitat de totes les obres presentades era molt alta.

Dit això, dels vint-i-tres llibres presentats i llegits, en vam fer una primera selecció de deu, que vam llegir més a fons. D'aquests deu, n'havíem de triar quatre, que són els que avui presentaran les traductores. Cadascun dels quatre llibres té particularitats, com ens explicaran a continuació. *El color porpra*, traduït de l'anglès per Josefina Caball, té la dificultat de presentar diferents nivells de llengua i de registre segons els personatges, una particularitat que fa que el traductor hagi d'escarrassar-se molt a trobar el to de cadascun i aconseguir ser coherent, i creiem que la Josefina se n'ha sortit amb brillantor. *La sang del cel*, traduït del francès per Susanna Fosch, és un llibre duríssim d'un sobrevivent (o potser podríem dir d'un «sotavivent») de la persecució nazi, que si bé no és fàcil de llegir, o més aviat de suportar (fa plànyer la Susanna per com devia patir recurrent pas a pas aquest món tan fosc), desplega un català radiant que fa goig. *L'estiu que la mare va tenir els ulls verds*, traduït del romanès per la Corina Oproae, és d'aquells llibres que t'interpel·len per l'estranyesa de les relacions, que no pretenen distreure el lector, sinó més aviat fer-li alçar les celles contínuament, cosa que la Corina ens transmet en un català que s'endevina tan afuat com el romanès. I, finalment, *L'home dels ulls compostos*, traduït del xinès per la Mireia Vargas, és un calidoscopi d'històries mig fantàstiques, mig mítiques, amb una prosa poètica que la Mireia ha aconseguit transmetre en català amb una naturalitat engrescadora.

Abans de donar la paraula a les quatre finalistes perquè ens expliquin els problemes i els dubtes que els han plantejat les traduccions respectives, aprofito l'avinentsa per felicitar-vos a totes quatre per la distinció de la feina que heu fet. Independentment de qui sigui la guanyadora d'aquesta edició, el veredict de la qual es farà públic el 29 de setembre, el jurat considera que totes quatre traduccions tenen un nivell d'excel·lència que honora la nostra professió.

Gràcies a vosaltres, a tots els qui heu vingut a escoltar-les i al PEN català per la seva labor a favor de la traducció.